

Шароватова О.П.

кандидат педагогічних наук, доцент
доцент кафедри охорони праці та техногенно-екологічної безпеки
Національний університет цивільного захисту України

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ МЕТОДОЛОГІЧНОГО ПІДГРУНТЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ НОВОЇ ФОРМАЦІЇ ЗАДЛЯ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ МОЛОДОГО ПОКОЛІННЯ

В умовах сьогодення постійне розширення сфери соціальних послуг дедалі прискорюється. Відтак процес морального старіння всіх компонентів соціального досвіду вимагає від сучасного фахівця високої мобільності у сфері пізнання, навчання, розвитку і виховання, суб'єктивної готовності до безперервної самоосвіти і можливості опанування нових спеціальностей, здатності адаптуватися до швидко мінливої диференційованої та спеціалізованої системи навчання, розвитку творчої активності. У зв'язку з цим закономірним і своєчасним є реалізація завдання органічного включення вітчизняної системи вищої професійної освіти у світову систему освіти, єдності не лише теоретичної і практичної, але і соціальної та професійної підготовки фахівця.

Відповідно до стратегії розвитку української держави у частині формування особистості, здатної дати адекватну відповідь викликам ХХІ століття і забезпечити подальший сталий розвиток країни, пріоритет у змісті освіти повинен належати фундаментальним світоглядним аспектам, ціннісним оцінкам дійсності, цілісному розумінню явищ і процесів, що відбуваються в Україні та світі, з орієнтацією на формування культури безпеки молодого покоління. Тож, ядром комплексної системи виконання соціального замовлення на формування культури безпеки громадян стає освіта у сфері безпеки життєдіяльності.

Як наукова і навчальна дисципліна «Безпека життєдіяльності» пов'язана з вивченням закономірностей виникнення і розвитку загроз та небезпек і способів ефективного захисту від них соціуму та довкілля. У цьому проявляється її соціальна спрямованість, оскільки об'єктом небезпек і загроз виступає соціум, хоча суб'єктами можуть бути і природа, і техносфера, і інформація, і сам соціум.

Специфічною особливістю безпеки життєдіяльності є те, що її феномен не можна вивчити методами окремих наук або простим їх підсумовуванням. Її проблематика охоплює багато сфер людського знання і є результатом їх цілісної взаємодії. Тут, вочевидь, потрібна принципово нова методологія досліджень, своєрідний синтез методологічних основ багатьох наук.

Останнім часом результатом інтеграції наукових знань стало формування ряду нових наук, серед яких інформаціологія, ноокосмологія, акмеологія, епіологія, соціоніка, секьюритологія. Очевидно, що з часом список нових наукових напрямів, пов'язаних з людиною, її діяльністю та місцем у світі, збільшуватиметься. Проте час для створення науки про безпеку людини як індивіда та її безпеку в навколишньому світі, включаючи і безпеку середовища проживання людини, настав уже сьогодні. Вирішенням проблем забезпечення безпеки повинна займатися окрема інтегруюча наука, що спирається на досвід і результати інших наук, немов наукова надбудова над вже наявними науками.

Очевидно, в даний час робляться лише перші кроки в цьому напрямі, але загострення проблеми виживання людства на межі тисячоліть вимагає рішучої активізації зусиль. Підставою для розробки нової теорії безпеки виступає комплекс об'єктивних передумов, а саме: нагальна потреба людей, соціальних груп, суспільств, держав, світового співтовариства в системі безпеки для збереження і розвитку самих себе, а також відповідних життєво важливих об'єктів і цінностей (природних і соціальних); зростаюча вразливість людей і життєво важливих об'єктів без створення єдиної системи безпеки; глобальність різного роду погроз при масовості напрямів негативного впливу та ін.

Виходячи з аналізу досвіду вітчизняної вищої школи, а також результатів досліджень ряду авторів, важливе значення має така закономірність освіти як взаємозв'язок психологічної, соціальної, культурологічної та професійної сутності особистості та її безпечного життя і діяльності. Оскільки ж ступінь і якість задоволення людських потреб залежать від стану безпеки як особливої сфери в цілому, об'єктивною є взаємозумовленість потреб сучасного суспільства і розвитку системи освіти саме у цій сфері з підготовкою фахівців нової формації.